

6D011400 - Тарих мамандығы мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті «Тарих» кафедрасының PhD докторанты Хакан Астың «Қоңырқожа Қожықовтың қоғамдық-саяси, шығармашылық қызметі: зерттелуі мен оқу үдерісіне енгізу» тақырыбында дайындаған диссертациясына

ҒЫЛЫМИ КЕҢЕСШІНІҢ ПІКІРІ

Хакан Астың «Қоңырқожа Қожықовтың қоғамдық-саяси, шығармашылық қызметі: зерттелуі мен оқу үдерісіне енгізу» тақырыбындағы диссертациялық жұмысының өзектілігі – Қазақстанның оңтүстігіндегі ағартушылық тарихын көрнеті қазақ жәдитшісі, ағартушы-педагог Қоңырқожа Қожықов арқылы тұлғаландыруымен айқындалады деп бағалаймын. Тақырып өте қызықты және көтерер ғылыми танымдық жүгі мол.

Диссертациялық зерттеудің мақсаты мен міндеттері қисынды және бірізділікпен құрылған. Логикалық тұрғыда бірін-бірі толықтырып отыратын сабақтастық қағидасы сақталған. Содан да диссертацияның құрылымы жинақы, тараулар мен бөлімдері хронологиялық бірізділікпен орналасқан. Әр тақырыптың идеясы ашылған, міндеттері орындалған және тақырып бойынша зерттеу қорытындылары жасалған.

Диссертацияның «XIX соңы XX ғасыр басындағы оңтүстіктегі ағартушылық тарихының теориялық-әдіснамалық мәселелері мен тарихнамасы және дереккөздері» деп аталатын тарауында Қазақстанның оңтүстігіндегі ағартушылық тарихының тарихнамасы мен дереккөздері жүйеленген. Ал «Қоңырқожа Қожықов - Түркістандағы қазақ ағартушылығының көшбасшысы» атты екінші тарауда диссертант Қ.Қожықовтың қоғамдық-саяси қызметі мен шығармашылығының тарихын деректік негізде жан-жақты аша алған. Ең бастысы Қ.Қожықов қазақ зиялылары арасынан алғашқы және көрнекті жәдитші ретінде тұлғаланған. Зерттеу барысында қол жеткен нәтижелері мен жасаған қорытындыларын оқу процесіне енгізуге аралған «Қазақ ағартушылығы тарихын оқыту мәселелері» атты үшінші тарау педагогикалық зерттеулердің қорытындысы жасалған. Осыған байланысты «Қазақстанның оңтүстігіндегі ағартушылық және Қоңырқожа Қожықов (XIX ғасырдың соңы – XX ғасырдың басы)» атты таңдау пәнінің оқу-әдістемелік кешенін дайындаған. Сонымен бірге «Кәсіптік пәндерде Қазақстанның оңтүстігіндегі ағартушылық және оның тұлғалары мен шығармашылығын оқытудың әдіс-тәсілдерін жетілдіру» бойынша ұсыныстар әзірлеген.

Жалпы, диссертацияның ғылыми жаңалығы бар, ізденушінің дербес орындаған жұмысы екендігі көрініп тұр. Зерттеу барысында алынған нәтижелерінің жарияланымдары жеткілікті. Ең бастысы Қ.Қожықовқа қатысты екітомдық кітап дайындап, жарыққа шығарғаны үлкен жетістік деп

бағалауға лайық. Зерттеу барысында Қ.Қожықов ғылыми тұрғыда жеткілікті тұлғаланған деп айта аламыз.

Қорыта айтқанда диссертант Хакан Астың «Қоңырқожа Қожықовтың қоғамдық-саяси, шығармашылық қызметі: зерттелуі мен оқу үдерісіне енгізу» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы диссертация қорғау ережелерінің талаптарына сай келеді деген пікірмен ғылыми кеңесші ретінде ресми қорғауға ұсынамын.

**Ғылыми кеңесші: Профессор, т. ғ.д. Гүлжанат Құрманғалиева
Ерджиласун (Prof. Dr. Güljanat Kurmangaliyeva Ercilasun),
Анкара Қажы Байрам Вели Университеті (Анкара, Түркия
Республикасы)**